

ואונסים אותו להודות על דבר שלא עשה. כל האדוקים והבטלנים שכחו את טענותיהם על חיים שמחה והשתתפו בצערו של חיים שמחה. והרבה מן היראים ראו בזה סימן כי הקב"ה מדקדק עמו ופקד עמו כחוט השערה על עוון זלזול באזהרת חז"ל. מידי לילה שמעו את זעקותיו ובכיותיו של העילוי אשר מלקין אותו בשוטים למען יודה על פשעיו. ומה קרה בסופו? - מסיים הספר לצטט את מו"ה:

"איני יודע מה נעשה עמו אך כמדומני כי נגזרה עליו גזירת גלות לאיזה מקום לא ידוע." ע"כ הסיפור.

לפני שנתייחס לעצם הסיפור נביא קטע קטן נוסף הנוגע לרש"ש "ברא כרעא דאבוה, כמו האב גם הבן רחש"ס החליט לקיים "ושנא את הרבנות". יחד עם לימוד התורה רכש רחש"ס ידיעה יסודית במדע כללי. היה בקי בספרי השכלה גרמנית. ושלט בשפות זרות" (הערה היסטורית זו שיש בה "מחמאה" לאביו של ה"בית הלוי" ה"ה רבי יצחק זאב אבי שושלת הזהב - היא מסוג ההגיגים המפורזים בספר למכביר הבאים מהרהורי ליבו, השקפותיו ופרשנותו ל"ושנא את הרבנות" (ואכמ"ל).

מנין לו לפתע למחבר ידיעות על רבי חיים שמחה כמי ש"בקי בספרי השכלה"? כמדומה שהתשובה היא קטע שהשמיט מזכרונות הרב מו"ה הכותב על חיים שמחה העילוי ש"ספרים חיצוניים נושרים מתוך חיקו" ... ושאמרו שיש בו סימני כפירה...

שאלות, שאלות ופישור

עתה נתייחס לגופו של סיפור. שאלת השאלות היא היכן הוא האבא הגדול והמפורסם רבי יצחק זאב, רב העדה בקובנה ומהבולטים בשורת רבי ההשפעה וההנהגה של יהדות ליטא ורוסיה? איך הניח לבנו לימק בכלא המוהילובי וללקות בשוטים? איך הניח לבנו להשלח לארץ גזירה בלא להושיע אותו?

יתירה מזו, קל מאד לדעת באיזו שנה מדובר. הרב מו"ה כותב הסיפור מעיד שהיה אז בגיל תשע. מו"ה

נולד בשנת תרי"ט, תשע שנים אחר כך היא שנת תרכ"ו. והנה הפלא ופלא, בשנת תרכ"א, זאת אומרת חמש שנים אחורה כבר ר' חיים שמחה סולוביצ'יק עוסק לצד אביו במינוי הגאון רבי יהושע לייב דיסקין כאב"ד קובנא (שם, בתחילת העמוד). היתכן שכעבור שש שנים הוא עצמו יתגלגל כאלמוני במוהילוב ויתפלש בבור שביו? האין "חבוש מתיר עצמו..." ושוב, היכן משפחת אביו האמונה על "מבשרך אל תתעלם"?

ועוד, בשנת תרמ"ה כבר נולד לרש"ש במו"ט נכד בן לבתו רלקה (עמ' 68). חישוב קל אחורה מעלה שמינימום בשנת תרכ"ח כבר נולדה רלקה, דהיינו שנתיים אחרי ש"חיים שמחה העילוי" "הסתבך" במוהילוב נולדה לו כבר בת למזל טוב?! האין זה אומר דרשני?

אך השאלה הגדולה מכולם, מדוע נאלם מחבר הספר דום, למה הוא לא שואל את השאלה המתבקשת היכן רבי יצחק זאב?

התשובה היא קשה, אך שפוטה. בשום מקום לא כתב הרב מו"ה שמדובר בחיים שמחה סולוביצ'יק, כל הסיפור נוגע ל"חיים שמחה העילוי" תלמידו של הגאון מלומד'א ותו לא.

אלא שמחבר הספר לקח את הסיפור ומחוסר מידע על תולדותיו של רבי חיים שמחה סולוביצ'יק ביצע "השתלה מלאכותית" תוך הצגת הסיפור על כל מגרעותיו, וה"רינונים" שבו כסיפור על רבי חיים שמחה סולוביצ'יק. זהו מעשה שלא ייעשה. ודאי לא בספר המתיימר להיות אמון על כללי המחקר והאמינות.

"על ראשון ראשון"

מרב חובתו של מחבר הספר לעשות "סדר" בהיסטוריה, הוא לא הזניח גם זוטות. ישנו סיפור מפורסם על ילדותו של רבי חיים מבריסק וחברו רבי זלמן סנדר שהבית הלוי הפנה אליהם שאלה מי מהם למדן גדול יותר? "נתן עניו בולמן סנדר ששייב ראשון שכן הוא הגדול" - כך אליבא דהראשון לשושלת בריסק - שהשיב: אם אומר שאני הלמדן הגדול, אהיה גאוותן, ואם אומר שחיימקה, אהיה שקרן. קפץ חיימקה ואמר: אבא, ואני אומר שזלמן סנדר גם גאוותן וגם שקרן...

ה"נותן טעם" של "נתן עניו בולמן סנדר" כי הוא הגדול" עורר את חשד, ואכן: ככל הספרים כגון במחיצתם של גדולי הדור (מרק, 48) וכן בשו"ת"מ (219) מופיע הסיפור בצורה הפוכה הראשון אחרון, והאחרון ראשון.

אך "הראשון לשושלת בריסק" מסדר את הכוכבים במשמרותם, משנה עתים ומחליף את הדמונים.